

A landscape photograph showing a grassy hillside with scattered trees. The foreground is covered in low-lying vegetation, including grasses and small shrubs. The middle ground features a line of trees, some of which are bare, suggesting a late autumn or winter setting. The background shows a clear blue sky. The text is overlaid on the lower left portion of the image.

Natura 2000-handleplan 2022–2027

Rusland

Natura 2000-område nr. N132
Habitatområde H116

Titel: Natura 2000-handleplan for Rusland

Udgiver: Gribskov Kommune, Helsingør Kommune og Miljøstyrelsen

År: 2024

Forsidefoto: Udsigt over tør hede og indlandsklit med lyng og revling. Fotograf: Miljøstyrelsen

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Må citeres med kildeangivelse.

Gribskov
Kommune

HELSINGØR
KOMMUNE

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	6
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	6
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	7
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode.....	8
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	8
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	10
4. Behov for indsatser	11
5. Indsatser fordelt på aktør	13
6. Prioritering af den forventede indsats	14
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse.....	15
Bilag 1: Kortbilag	17

1. Resumé

Handleplanen for N132 Rusland beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 - dog udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Natura 2000-området består af H116 Rusland.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

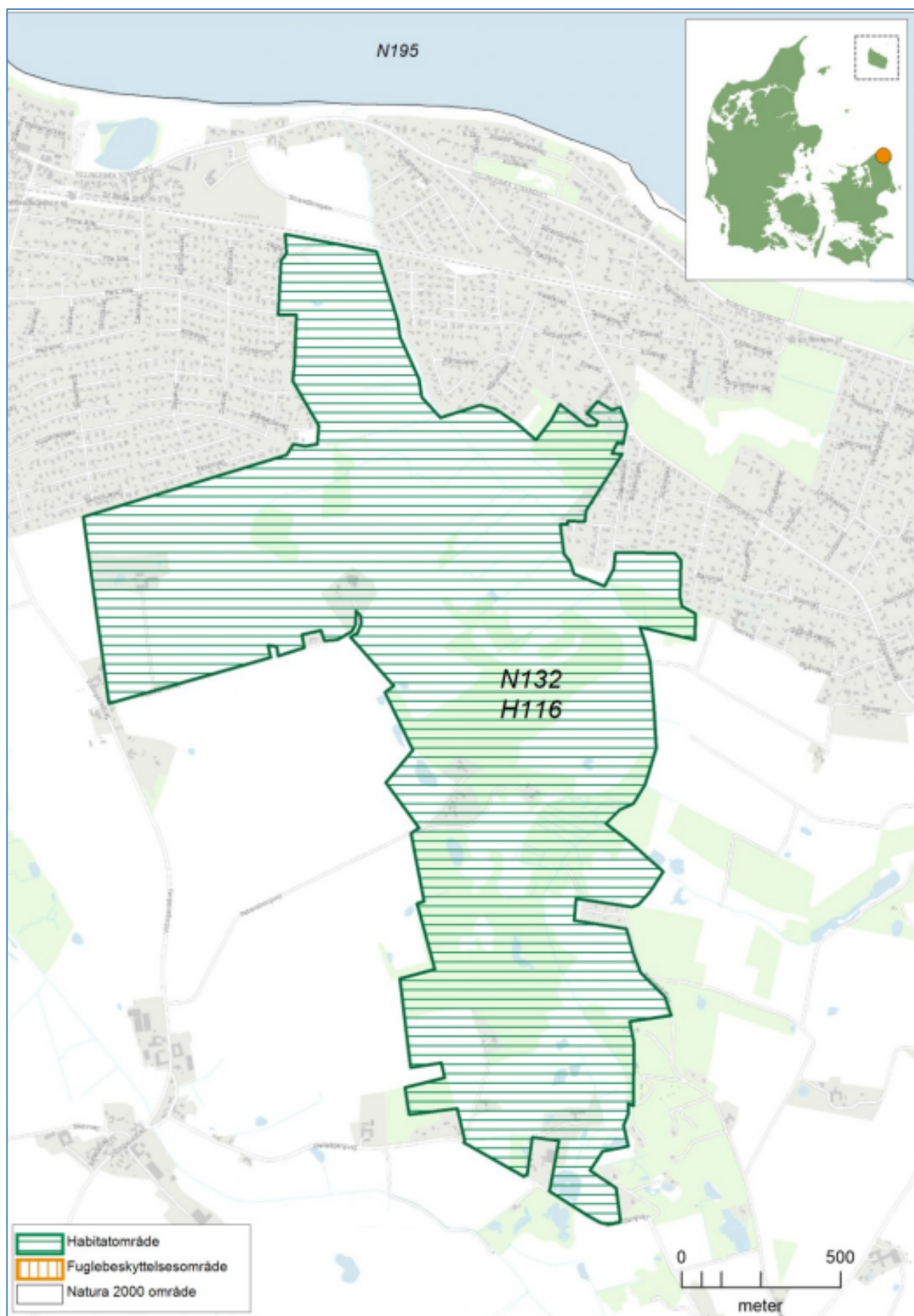
Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen i denne planperiode omhandler overvejende naturtypebevarende indsatser med fokus på især lysåbne naturtyper i Natura 2000-området.

Indsatsen udføres på private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Figur 1. Afgrænsning af Natura 2000-område N132. Natura 2000-området består af habitatområde 116 (vandret grøn skravering).

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Gribskov Kommune, Helsingør Kommune og Miljøstyrelsen på grundlag af Natura 2000-plan for N132 Rusland.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer med skovhabitatnatur inklusiv arealer nævnt i skovlovens §28 (herfra omtalt som skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Der skal gennemføres en planlægning hvert 12. år, som rammer denne planperiode. Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunernes handleplan og Miljøstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne plan for forvaltningsindsatser. Der er ingen offentlige lodsejere i dette Natura 2000-område.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 4. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Miljøstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at den ikke er omfattet af miljøvurderingsloven og der dermed ikke skal udarbejdes miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021. For de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer har Miljøstyrelsen arbejdet for at gennemføre indsatserne, der blev beskrevet i første generation af Natura 2000-planen fra 2010-2015 og videreført i anden planperiode 2016-2021.

Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Gribskov Kommune	Lysåbne naturtyper: Rydning af uønsket opvækst og afbrænding på hedearealer (tør hede, revling-indlandsklit, surt overdrev, rigkær og enekrat i mosaik med tør hede)		Ca. 20,6 ha realiseret
	Lysåbne naturtyper: Etablering af hegn og græsning (rigkær, tør hede, enekrat og surt overdrev)		Ca. 16,0 ha realiseret
	Lysåbne naturtyper: Forbedring af hydrologi i rigkær		Ca. 0,6 ha realiseret
	Skovnaturtyper uden fredskovspligt: Græsning (elle- og askeskove og stilk-egekrat)		Ca. 2,3 ha realiseret
	Skovnaturtyper uden fredskovspligt Rydning af uønsket opvækst (stilk-egekrat)		Ca. 1,6 ha realiseret
	Skovnaturtyper uden fredskovspligt Forbedring af hydrologi i elle- og askeskove og skovbevokset tørvemose		Ca. 1,4 ha realiseret
Helsingør Kommune	Dialog med ejer og dyreholder om genopstart af græsning	0 ha	2,5 ha realiseret
	Tilpasning af græsningstryk og vintergræsning etableret	0 ha	Ca. 9 ha realiseret

	Høslæt på særligt sårbart område	0 ha	1,7 ha realiseret

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Tabel 2: Følgende indsats er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden finansiering og gælder arealer, der ikke er skovbevoksede, fredskovspligtige arealer*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Gribskov Kommune	Tilskud til rydning (tør hede, enekrat, rigkær)		5,9 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Det bemærkes, at arealet for indsats i ovenstående tabel 2 kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der kan være givne tilsagn, der ikke er blevet udnyttet.

Skovbevoksede, fredskovspligtige arealer følger en 12 års-cyklus, og første planperiode for disse løber således fra 2010 til 2021. Tabel 3 nedenfor viser status for de gennemførte eller igangværende indsats i perioden 2010-2021 beliggende i kortlagt habitatskov indenfor Natura 2000-området. Indsatserne er opgjort på indsatsstype. Der kan være gennemført flere indsats på det samme areal, hvorved samme areal kan fremgå flere gange (eksempelvis skovnaturtypebevarende drift og pleje forud for urørt skov, eller forbedring af hydrologi på samme areal, hvor der også er udført skovnaturtypebevarende drift og pleje). Indsatsplanerne for arealerne blev først udgivet i skovhandleplanerne i 2012.

Tabel 3 er baseret på tinglyste indsats såsom urørt skov, på data fra tilskudsordningerne (beror på tilsagnsdata, hvorfor arealet for indsats kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der altid vil være en vis del af de givne tilsagn, der ikke udnyttes). Der kan være usikkerheder i de indhentede data fra tilskudsordningerne fra 2010-15. Miljøstyrelsen har endvidere indhentet data for gennemførte indsats i habitatnaturtyper på skovbevoksede fredskovsarealer fra offentlige myndigheder, og anvendt data i det omfang, Miljøstyrelsen har modtaget disse.

Tabel 3: Indsats på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer ¹ (ha)	Offentlige arealer ² (ha)	Total (ha)
Forbedring af hydrologi*	-	-	-
Indsatser mhp. lysåben natur**	-	-	-
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	-	-	-
Urørt skov	-	-	-

¹ Indsats på private arealer dækker over indsats, som er tilskudsfinansierede.

² Indsats på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsats gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* Forbedring af hydrologi dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** Indsats for lysåben natur dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsats, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

Der er ikke iværksat Life-projekter inden for Natura 2000-området.

Ud over de ovennævnte indsats har myndighederne søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

- Gribskov Kommune har foretaget rydning af uønsket opvækst mellem lysåbne naturtyper og mellem skovnaturtyper (uden fredskovspligt) med henblik på at udvide og sammenbinde arealer med habitatnaturtyper.
- Gribskov Kommune har i samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening gennemført rydning af uønsket opvækst i Statueparken ved Tegners Museum ("Træk-et-træ").
- Gribskov Kommune har givet tilskud til veteranisering af ikke-hjemmehørende træarter indenfor arealer ejet af Fugleværnsfonden, mhp. at øge biodiversiteten i Natura 2000-området.
- Gribskov Kommunen har givet tilskud til forberedelse til græsning af ca. 16 ha i Pandehave Eng med henblik på forbedring af naturtilstanden generelt i Natura 2000-området.

- Gribskov Kommune har igangsat registrering af invasive arter, herunder kæmpe-bjørneklo, japansk pileurt og sildig gyldenris på private og kommunale arealer med henblik på opbygning af datagrundlag til brug for vurdering indsatsbehov, herunder i Natura 2000-områder.
- Gribskov Kommune har herudover været i dialog med lodsejere om naturtypebevarende plejeindsatser på private lysåbne naturtyper.
- Miljøstyrelsen har finansieret gratis rådgivning hos Dansk Skovforening for ejere af skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000-områderne.
- Som opfølgning på skovlovens anmeldeordning for Natura 2000-områderne er der i flere Natura 2000-områder indgået aftaler med private lodsejere, der er med til at sikre naturindhold og arter på de berørte arealer (LBK. nr. 690 26. maj 2023, §17-19).
- Miljøstyrelsen har arbejdet for relevante støtteordninger for at understøtte implementeringen af Natura 2000-planerne.
- Miljøstyrelsen har udført en opsøgende indsats og har kontaktet nogle private lodsejere med større arealer af privat fredskov og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private fredskove.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelserne indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Kommunerne vurderer, at indsatserne for perioden 2016-2021 er gennemført i muligt omfang, idet der er gennemført rydning af uønsket opvækst på hhv. mindre og større sammenhængende arealer, der er etableret hegn med henblik på ny afgræsning og eksisterende græsningsarealer er i vidt omfang videreført i perioden på både lysåbne naturtyper og arealer med skovnaturtyper. Herudover er hydrologien blevet forbedret for rigkær og skovnaturtyper.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N132 Rusland, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunerne og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 4: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Gribskov Kommune:			
	Rydning af uønsket opvækst, herunder som bidrag til en grundlæggende indsats for hedearealer (tør hede, og tør hede i mosaik med hhv. revling-indlandsklit og enekrat). Indsatserne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler.	Op til 17,0 ha		Op til 17,0 ha
	Afbrænding, herunder som bidrag til en grundlæggende indsats for hedearealer (tør hede, revling-indlandsklit i mosaik med surt overdrev og græs-indlandsklit). Indsatserne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler.	Op til 1,0 ha	Op til 4,0 ha	Op til 5,0 ha
	Fortsætte græsning og undersøge behov for yderligere hegn og græsning (tør hede, surt overdrev, revling-indlandsklit i mosaik med surt overdrev og græsindlandsklit, enekrat i mosaik med tør hede, rigkær). Afgræsningen bidrager til den grundlæggende indsats for hedearealer. Indsatserne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler.	Op til 16,0 ha	Op til 0,8 ha	Op til 16,8 ha
	Opfølgning på behov for forbedring af hydrologi i rigkær		Op til 1,6 ha	Op til 1,6 ha
Helsingør Kommune:				

	Tilbyde betaling for reparation af hegn mod genopstart af græsning	0 ha	Op til 5 ha	Op til 5 ha
	Fortsat kontakt til ejer og dyreholder samt fortsætte løbende rydninger og tilskud til vintergræsning	6,4 ha	Op til 5,6 ha	Op til 12 ha
	Fortsætte særlig pleje på sårbart område	1,7 ha	Op til 0 ha	Op til 1,7 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Gribskov Kommune:			
	Undersøge behovet for skovnaturtypebevarende pleje (forbedring af hydrologi) i skovbevokset tørvemose		Op til 3,5 ha	Op til 3,5 ha
	Rydning af uønsket opvækst på stilk-egekrat. Indsatserne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler.		Op til 1,0 ha	Op til 1,0 ha
	Fortsætte græsning af elle- og askeskove og stilk-egekrat. Indsatserne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler.	Op til 1,7 ha		Op til 1,7 ha
	Urørt skov	-	-	-
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	Op til 1,3 ha
	Urørt skov***	0 ha	-	Op til 1,3 ha
	Rydning af invasive arter	-	-	0 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Indsatser planlagt for skovnaturtyper med fredskovspligt vises udelukkende som et samlet behov for indsatser med undtagelse af urørt skov, hvor igangværende indsatser også vises. Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser. Da der kan være overlap mellem indsatstyper, og da der efter afslutning af én type indsats kan være behov for at gentage indsatstypen, er behovet for indsatser vurderet samlet.

***Igangværende indsats for urørt skov omfatter al tinglyst urørt skov til og med 2021. Tinglyst urørt skov anses i denne sammenhæng som en varig igangværende indsats.

Der er ingen arter på udpegningsgrundlaget for N132 Rusland.

Foto der viser udsigten over Pandehave Ådal, der ligger i den centrale del af Rusland. Tør hede og indlandsklitnaturtyper i forgrunden og skovnatur, bl.a. elle- og askeskov og egeskov i baggrunden.
Fotograf: Hans Lassen.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven. I N132 er der kortlagt ca. 1 ha skovhabitatnatur af typen 9130 bøg på muld i fredskov, som Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlig for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne. Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlig for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt på baggrund af overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer.

I denne handleplan er der en naturlig ansvarsfordeling ud fra den geografiske afgrænsning, og dermed hvilken myndighed, der er ansvarlig for gennemførelse. Tabel 5 viser fordelingen af Natura 2000-områdets naturarealer fordelt ud på aktører.

Bilag 1 viser beliggenheden af Natura 2000-områdets lysåbne naturtyper, skovnaturtyper uden fredskovspligt, søer under 5 ha og habitatvandløb, som hhv. Gribskov og Helsingør kommuner er handleplanmyndighed for, samt beliggenheden af skovnaturtyper med fredskovspligt, som Miljøstyrelsen er handleplanmyndighed for.

Tabel 5: Fordeling af naturtypearealer på aktører

	Naturtype	Handleplan myndighed	Handleplan myndighed	Handleplan myndighed	Offentlige lodsejere, der planlægger selv
		Miljøstyrelsen	Gribskov Kommune	Helsingør Kommune	Eks. Naturstyrelsen
Skovnaturtyper med fredskovspligt	Bøg på muld (9130)	1 ha	-	-	0 ha
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Skovbevokset tørvemose (91D0)		5 ha	2 ha	
	Elle og askeskove (91E0)		9 ha	1 ha	
	Stilkeke krat (9190)		6 ha		
	Bøg på mor (9110)			1 ha	

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

Lysåbne naturtyper	Revling- indlandsklit (2320)		10 ha		
	Græs- indlandsklit (2330)				
	Kransnålalge sø (3140)			1 stk.	
	Næringsrig sø (3150)		1 stk.		
	Brunvandet sø (3160)		2 stk.		
	Vandløb (3260)		1 ha		
	Tør hede (4030)		7 ha		
	Enekrat (5130)		3 ha		
	Surt overdrev (6230)		5 ha	6 ha	
	Tidvis våd eng (6410)		< 1ha		
	Urtebræmme (6430)		2 ha		
	Rigkær (7230)		2 ha		

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
 - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
 - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Gribskov Kommune:

- Vi vil prioritere naturtypebevarende pleje af lysåben natur ved græsning og høslæt, samt ved afbrænding på mindre arealer, som udgangspunkt hvor naturtilstanden er vurderet som moderat (III) eller ringe (IV).
- Vi vil foretage rydning af uønsket opvækst efter behov.
- Vi vil tage initiativ til dialog med lodsejere om naturplejen.
- Vi vil prioritere fortsat registrering af invasive arter med henblik på vurdering af indsatsbehov.

Helsingør Kommune:

- Indsatsen i denne handleplan omfatter så få arealer inden for kommunen, at der ikke er foretaget nogen prioritering mellem tiltagene i planperioden.

Miljøstyrelsen:

- Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.
- Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante LIFE-projekter nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Gribskov Kommune, Helsingør Kommune og Miljøstyrelsens hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 6, og i den forbindelse tager myndighederne en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne.

Tabel 6 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.

Tabel 6. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Drøfte handleplanen i Det Grønne Dialogforum	Kommunen afholder 4 årlige møder	Hele Planperioden	Gribskov
Dialog med relevante lodsejere, grundejerforeninger, landboforeninger mv.	Dialog om: 1) Hegning og rydning for at sikre lysåbne naturtyper 2) Sikring af skovnatur. 3) Græsningstryk og plejemetoder (græsning, afbrænding, afskrælning mv.) 4) Lokale initiativer, der kan understøtte udvikling af gunstig bevaringsstatus for naturtyper i Natura 2000-området.	Hele planperioden	Gribskov
Samarbejde med fagspecialister	Efter behov etableres sparringsgrupper med fagspecialister med relevant viden om arter og/eller naturtyper i Natura 2000-området, med særlig fokus på rigkær. Ekspertundersøgelser iværksættes efter behov.	Hele planperioden	Gribskov
LDP-midler	Efter behov kontaktes relevante lodsejere, grundejerforeninger og landboforeninger mv. om mulighed for at søge tilskud til finansiering af naturpleje.	Hele planperioden	Gribskov
Samarbejde med DN om konkrete naturplejeindsatser	Fortsat samarbejde med DN om konkrete initiativer, herunder 'Træk-et-træ' ved statueparken i Rusland mhp. rydning af uønsket opvækst.	1 gang årligt i hele planperioden	Gribskov
Kommunens Naturindsatsplan	Kommunen vil arbejde for at motivere og engagere interesserede borger og lodsejere i aktiv naturpleje inden for Natura 2000-området.	Hele planperioden	Gribskov
Orientering af Det Grønne Råd	Kommunen afholder 4 årlige møder med Det Grønne Råd	Hele planperioden	Helsingør
Dialog med lodsejere om indsatserne	Ad hoc dialog med lodsejerne	Hele planperioden	Helsingør
Kontakt til ejere af skovbevoksede fredskovspligtige habitatskovsarealer	Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Vejledning om mulige tiltag i skovhabitatnatur	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

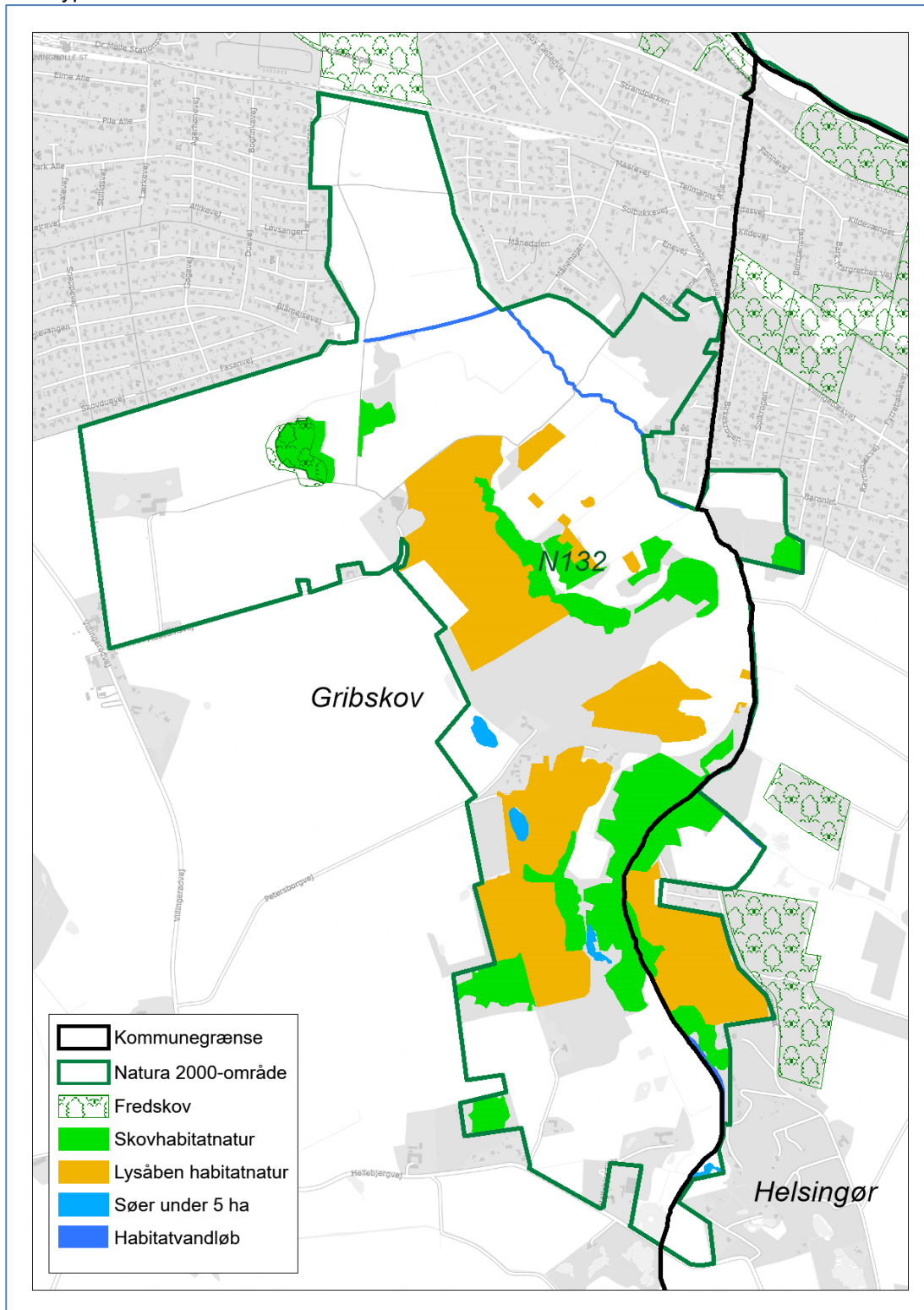
	skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur.		
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

¹ Dette varetages for nuværende af Dansk Skovforening.

Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne fysik bliver udført. Kommunerne og Miljøstyrelsen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Kortbilag

Herunder er indsat kortbilag med afgrænsning af Natura 2000-område nr. 132 Rusland og kortlagte naturtyper.

Oversigtskort over Natura 2000-området. På kortet vises kortlagte habitatnaturtyper i hhv. Gribbskov og Helsingør kommuner.